

İletişim / Correspondence:

¹ Dr. Öğr. Üyesi / Asst. Prof.
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Hemşirelik Fakültesi,
sibelyilmaz.sahin@sbu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-2589-9756

² Doç. Dr. / Assoc. Prof.
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Hemşirelik Fakültesi
hatice.ayhan@sbu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-3022-9389

³ Arş. Gör. / Res. Asst.
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Hemşirelik Fakültesi
fadime.koyuncu@sbu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-9928-3191

⁴ Arş. Gör. / Res. Asst.
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Hemşirelik Fakültesi
rumeysa.ozcelik@sbu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-5439-6280

⁵ Uzm. / MSc.
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Sağlık Bilimleri
Enstitüsü,
ozlem.yilmazozdem@saglik.gov.tr
ORCID: 0000-0001-9399-6406

⁶ Öğr. Gör. / Instructor
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Sağlık Bilimleri
Enstitüsü,
htopali@beu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-4254-8720

⁷ Öğr. Gör. / Instructor
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Sağlık Bilimleri
Enstitüsü,
cnr_hatice@hotmail.com
ORCID: 0000-0003-1363-8452

⁸ Öğr. Gör. / Instructor
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Sağlık Bilimleri
Enstitüsü,
ismaildeniz@hakkari.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6671-7667

Pandemi Sürecinde Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Dersi Klinik Uygulama Eğitiminde Vakaya Dayalı Öğrenme Yöntemi Kullanım Sonuçlarının Değerlendirilmesi

**Sibel YILMAZ ŞAHİN¹, Hatice AYHAN², Fadime KOYUNCU³,
Rumeysa ÖZÇELİK ŞEN⁴, Özlem YILMAZ ÖZDEM⁵,
Hasret TOPALI⁶, Hatice AKKAYA⁷, İsmail DENİZ⁸, Esra ÖZDEN⁹,
Ali BAŞGÜN¹⁰, Bircan KOLÇAK¹¹, Emine İYİGÜN¹²**

Özet

Bu çalışmanın amacı, COVID-19 sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Eğitiminde vakaya dayalı öğrenme yöntemi kullanılmasına ilişkin deneyimlerin paylaşılması ve sonuçlarının değerlendirilmesidir. Retrospektif ve tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği dersine devam eden ikinci sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Uzaktan eğitim yönteminde öğrencilere iki vaka sunulmuş ve bu vakalara dayalı bakım planı hazırlamaları istenmiştir. Öğrencilerin, uzaktan eğitimle yürütülen vakaya dayalı öğrenme yöntemi uygulamasında başarı notlarının ve memnuniyetlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma sonuçlarına göre; vakaya dayalı öğrenme yönteminin uzaktan eğitim sürecinde cerrahi hastalıkları hemşireliği uygulama eğitiminde kullanılmasını, yüz yüze eğitimde ise eğitimin destekçisi olarak yer alması önerilmektedir.

⁹ Öğr. Gör. / *Instructor*
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Sağlık Bilimleri
Enstitüsü,
esraozden0@gmail.com
ORCID: 0000-0001-9882-438X

¹⁰ Öğr. Gör. / *Instructor*
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Sağlık Bilimleri
Enstitüsü,
alibasgun@erciyes.edu.tr
ORCID: 0000-0002-1097-447X

¹¹ Öğr. Gör. /
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Sağlık Bilimleri
Enstitüsü,
bircankolcak@yiu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6032-8564

¹² Prof. Dr. / *Prof. Dr.*
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Gülhane Hemşirelik
Fakültesi,
emine.iyigun@sbu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6452-372X

Geliş Tarihi: 16.02.2022

Kabul Tarihi: 08.04.2022

Received Date: 16.02.2022

Accepted Date: 08.04.2022

Anahtar Kelimeler:

Hemşirelik eğitimi;
memnuniyet; uzaktan eğitim;
vakaya dayalı öğrenme.

Keywords:

Case based learning; distance
education; nursing education;
pleasure.

**DOI:10.54537/tusebdergi
si.1073322**

Evaluation of the Results of the Use of Case-Based Learning Method in the Clinical Practice Education of the Surgical Diseases Nursing Course in the Pandemic Process

***Sibel YILMAZ ŞAHİN¹, Hatice AYHAN², Fadime KOYUNCU³,
Rumeysa ÖZÇELİK ŞEN⁴, Özlem YILMAZ ÖZDEM⁵,
Hasret TOPALI⁶, Hatice AKKAYA⁷, İsmail DENİZ⁸,
Esra ÖZDEN⁹, Ali BAŞGÜN¹⁰, Bircan KOLÇAK¹¹,
Emine İYİGÜN¹²***

Abstract

The aim of this study is to share experiences and evaluate the results of using case-based learning method in Surgical Nursing Clinical Practice Training conducted with distance education during the COVID-19 process. This retrospective and descriptive study was conducted with second year student attending the Surgical Diseases Nursing course. In the distance education method, two cases were presented to the students and they were asked to prepare a care plan based on these cases. It was determined that the students' success grades and satisfaction in the case-based learning method application carried out with distance education were high. According to the results of this study, it is recommended to use the case-based learning method in the practice of surgical diseases nursing in the distance education process and to use it as a supporter of the education in face-to-face education.

1. Giriş

Dünya Sağlık Örgütü tarafından COVID-19 enfeksiyonu nedeniyle 2020 yılında pandemi ilan edilmiş ve pandemi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de tüm toplumsal sistemleri farklı seviyelerde etkilemiştir. Pandemi nedeniyle en çok etkilenen alanlardan biri de eğitim sistemi olmuştur (Tomietto, Comparcini, Simonetti ve Cicolini, 2020). Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de COVID 19 pandemisi nedeniyle tüm üniversitelerde dijital olanaklar ile uzaktan eğitim süreci başlatılmıştır (YÖK, 2020). Salgın varlığı, sosyal mesafe, izolasyon ve karantina önlemleriyle karşı karşıya kalınan, klinik alanda hemşirelere her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulan bir ortamda; hemşirelik eğitim programının yürütülmesinde de zorluklarla karşılaşmıştır (Dewart, Corcoran, Thirsk ve Petrovic, 2020). Eğitimciler yüz yüze verdikleri dersleri, uzaktan eğitim yöntemiyle vermek, kavramsallaştırmak, alternatif klinik deneyimler aramak ve öğrenci performansının nasıl değerlendirileceğini yeniden tanımlamak zorunda kalmıştır (Morin, 2020).

Literatür incelendiğinde uzaktan eğitim yönteminin yeni bir kavram olmadığı, bu konuda yapılan çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Literatürde uzaktan eğitimin; geniş öğrenci kitlesine ulaşabilme, bireysel öğrenmeye odaklanma, zaman ve mekandan bağımsız hareket etme, istenilen zamanda bilgiyi tekrar etme, birden fazla duyuya hitap etme gibi özellikleri nedeniyle öğretim yöntemlerinde önemli bir yere sahip olduğu bildirilmektedir (Cook, 2007; Kala, Isaramalai, & Pohthong, 2010; McKimm, Jollie, BMJ, & 2003, 2003; Şahan, 2015). Yapılan çalışmalarda uzaktan eğitimin hem teorik hem de uygulamalı derslerin öğretiminde kullanıldığı bildirilmiştir (Bahar, 2015; Öztürk & Dinç, 2014; Veredas, Ruiz-Bandera, Villa-Estrada, Rufino-González, & Morente, 2014). İsmen ve Dabaj (2005) yaptığı çalışmada iyi tasarlanmış materyaller ile yapılan uzaktan eğitimde, geleneksel sınıf ortamına oranla öğrenme

süresinde %40-60 azalma ve hatırlamada %25 artış sağlandığı tespit edilmiştir (İsmen & Dabaj, 2005). Uzaktan eğitimin etkinliğini gösteren çalışmaların yanı sıra, geleneksel yöntemle verilen eğitimle aralarında önemli bir fark olmadığını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Dwyer & Searle, 2009; Horiuchi, Yaju, Koyo, Sakyo, & Nakayama, 2009). Kely ve ark (2009) yaptıkları çalışmada uzaktan eğitim yönteminin geleneksel eğitimin tamamlayıcısı olarak görülmesi gerektiğini bildirmiştir (Kelly & Stevens, 2009).

Pandemi ilan edilmesiyle birlikte eğitim kurumları uzaktan eğitimi en iyi şekilde nasıl kullanacaklarını değerlendirirken, COVID-19’un hızla yayılması, eğitimcilerin değişen teknolojiye, öğrenme teorilerine ve öğrencilerin değişen eğitim ihtiyaçlarına ayak uydurmalarını gerektirmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde dahi olsa, iyi bir öğrenme ortamı tasarlamak için; öğrencilere kaliteli öğrenim deneyimleri sağlayan aktif öğrenme tekniklerine yer vermek gerekmektedir. Aktif öğrenme, öğrencileri öğrenme sürecine dahil eden herhangi bir öğretim yöntemi olarak tanımlanabilir. Aktif öğrenme teknikleri; özgün ve simüle edilmiş ortamlarda öğrenme materyalleri ile etkileşme, grup ve proje çalışması yapma, vakaya dayalı ve ya probleme dayalı öğrenme yöntemi kullanma ve diğer öğrencilerle iş birliği yapmayı içerir (Jowsey, Foster, Cooper-loelu, & Jacobs, 2020). Vakaya dayalı öğrenme yöntemi, öğrencileri öğrenme ve problem çözmeye aktif katılımını teşvik eden, yapılandırılmış öğretim yaklaşımından türetilmiştir. Bu yöntem, klinik senaryoları ve gerçek mesleki uygulamaların bölümlerini sunarak, gerçek öğrenme deneyimlerini desteklemek için dünya çapında tıp ve hemşirelik eğitiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Vakaya dayalı öğrenmenin temel özelliği, gerçekçi ve spesifik klinik vakaları veya senaryolarda yer alan problemi çözmek için öğrencilerin teorik bilgileri ile çözülecek klinik problemi ilişkilendirmeleri ve olası çözümler üretmek için bireysel ya da gruplar halinde çalışarak çaba göstermeleridir (Chan, Sit, Wong, Lee, & Fung, 2016; Dijken et al., 2008).

Literatür incelendiğinde hemşirelik eğitiminin uzaktan eğitim yöntemiyle verilmesine yönelik çalışmaların olduğu görülmektedir. Bu çalışmaların birçoğu temel beceri uygulamalarına yöneliktir. Cerrahi hastalıkları hemşireliği klinik uygulama eğitimi; beceri uygulamasından öte öğrencilerin analitik düşünme, problem çözme ve uygulama becerilerinin birlikte kullanılmasını gerektirmektedir. Literatürde cerrahi hastalıkları hemşireliğinin klinik uygulama eğitiminin uzaktan eğitim yöntemiyle verilmesine yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yapılan bu çalışma sonuçlarının; pandemi döneminde uzaktan eğitimin etkinliğini artırmak için yapılacak planlamalara yol gösterici olacağı, yüz yüze ortamda ise geleneksel öğretim yöntemlerinin tamamlayıcısı olarak örnek olacağı değerlendirilmektedir.

Bu çalışma, COVID-19 sürecinde Uzaktan Eğitimle Yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Dersi Klinik Uygulama Eğitiminde (CHHDKUE) vakaya dayalı öğrenme yöntemi kullanılmasına ilişkin deneyimlerin paylaşılması ve sonuçlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Soruları

1. Uzaktan eğitimle yürütülen CHHDKUE vakaya dayalı öğrenme yöntemi kullanılmasının öğrencilerin bakım planı uygulama başarısı üzerine etkisi nasıldır?
2. Uzaktan eğitimle yürütülen CHHDKUE vakaya dayalı öğrenme yöntemi kullanılmasına yönelik öğrencilerin memnuniyeti nasıldır?
3. Uzaktan eğitimle yürütülen CHHDKUE sürecine ilişkin öğrencilerin görüşleri nasıldır?

2. Gereç ve Yöntemler

Bu araştırma retrospektif ve tanımlayıcı tipte bir çalışmadır. Araştırma, Ankara ilinde bir hemşirelik fakültesinde yapılmıştır.

2.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında, Ankara ilinde bir hemşirelik fakültesinde, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Dersine kayıtlı olan 188 ikinci sınıf hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırmaya uzaktan eğitimle yürütülen CHHDKUE katılım sağlayan 176 öğrenci dahil edilmiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında, 'Uzaktan Eğitimle Yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Dersi Bakım Planı Değerlendirme Formu', 'Vakaya Dayalı Öğrenme Yöntemine İlişkin Öğrenci Memnuniyeti Değerlendirme Formu' ve 'Uzaktan Eğitimle Yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Dersi Süreci Değerlendirme Formu' kullanılmıştır.

Uzaktan Eğitimle Yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Dersi Bakım Planı Değerlendirme Formu: Vakaya dayalı öğrenme yöntemiyle öğrencilerin bakım planı oluşturma becerisini değerlendirmek üzere oluşturulan form; hemşirelik süreci, sağlık/hasta eğitimi, taburculuk eğitimi ve sorumluluk olmak üzere toplam 4 bölümden oluşmaktadır. Formdaki bölümler; hemşirelik süreci 55 puan, sağlık/hasta eğitimi 20 puan, taburculuk eğitimi 20 puan, sorumluluk 5 puan şeklinde puanlandırılarak değerlendirilmiştir. Formdan en düşük 0 puan, en yüksek 100 puan alınabilmektedir. Formdan alınan yüksek puan, bakım planı oluşturma becerisinin yüksek olduğu şeklinde değerlendirilmiştir.

Vakaya Dayalı Öğrenme Yöntemine İlişkin Öğrenci Memnuniyeti Değerlendirme Formu: Öğrencilerin, uzaktan eğitimle yürütülen CHHDKUE'nin yürütülmesinde vakaya dayalı öğrenme yöntemi kullanılmasına ilişkin görüşleri ve uygulamadan memnuniyetlerini değerlendiren form, toplam 4 sorudan oluşmuştur. Form, vakaya dayalı hemşirelik bakımı uygulamasının

öğreticiliği, yararlılığı, hemşirelik bakımı uygulamasına yönelik vaka çözümlenmesinden memnuniyeti ve genel olarak uygulamayı değerlendiren sorulardan oluşmuştur. Öğrencilerden soruları 1 'Hiç' ile 10 'Çok' arasında değer vererek cevaplandırmaları istenmiştir.

Uzaktan Eğitimle Yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Dersi Süreci Değerlendirme Formu: Form, uzaktan eğitimle yürütülen CHHDKUE sürecini değerlendiren dokuz sorudan oluşmuştur. Formda, öğrencilerin hemşirelik sürecini kullanma, hastayı bütüncül olarak ele alma, hemşirelik sürecini uygulama ve öz güvenini sağlama konularında kendilerini değerlendirdikleri ifadeler yer verilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

2020-2021 eğitim öğretim yılı güz yarısında, araştırmanın yapıldığı hemşirelik fakültesinde Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Dersinin teorik, laboratuvar ve klinik uygulama eğitiminin tamamı uzaktan eğitim yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırmanın yapıldığı hemşirelik fakültesinde uzaktan eğitim elektronik bir sınıf platformu aracılığı ile yürütülmüştür. Bu araştırma retrospektif tasarımda olup, veriler öğretim elemanları tarafından doldurulan 'Uzaktan Eğitimle Yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Dersi Bakım Planı Değerlendirme Formu' ve dersin elektronik sınıf platformuna yüklenmiş olan "Vakaya Dayalı Öğrenme Yöntemine İlişkin Öğrenci Memnuniyeti Değerlendirme Formu" 'Uzaktan Eğitimle Yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Dersi Süreci Değerlendirme Formu' ile toplanmıştır. Araştırmanın yapıldığı hemşirelik fakültesinde vakaya dayalı öğrenme yöntemi ile CHHDKUE ve değerlendirilmesi; uygulama öncesi hazırlık ve uygulama dönemi olmak üzere iki aşamada yürütülmüştür.

Uygulama Öncesi Hazırlık

Uzaktan eğitim sürecinde CHHDKUE yürütülmesi için, geleneksel eğitim yönteminde istenen kazanımları uzaktan eğitimle de verebilmek amacıyla yeniden planlama yapılmıştır. Araştırmanın yapıldığı hemşirelik fakültesinde geleneksel klinik uygulama eğitiminde öğrenciler; iki cerrahi kliniğine ve ameliyathaneye rotasyona tabi tutulmaktaydı. Her klinik rotasyonda öğrencilere bir hastanın sorumluluğu verilerek, hastaya yönelik bakım planı hazırlaması ve ameliyathane rotasyonuna ilişkin gözlem formu yazması istenmekteydi. Bu doğrultuda uzaktan eğitim yönteminde de öğrencilere iki vaka sunulmuş ve bu vakalara yönelik bakım planı hazırlamaları istenmiştir. Öğrencilerin ameliyathane rotasyonlarını uzaktan eğitim sürecinde telafi etmek amacıyla ameliyathaneyi tanıtıcı bir video çekilerek öğrencilere izletilmesi planlanmıştır. Bu kapsamda öğrencilere sunulacak vakalar literatürden elde edilerek (Çelik ve Karadağ, 2019) vakalara yönelik örnek veri toplama ve bakım planı oluşturulmuştur. Klinik uygulama eğitiminin değerlendirmesinde kullanılacak yeni formlar hazırlanmıştır. Öğrenciler küçük grup çözümlenmeleri için 17-18 kişilik 11 gruba ayrılarak, gruplara yönelik Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Lisans Dersinin elektronik sınıf ortamında 11 alt grup oluşturulmuştur. Küçük grup çalışmalarının her birinde bir öğretim elemanı olacak şekilde 11 öğretim elemanı görevlendirilmiştir. Öğrencilerin objektif olarak değerlendirilmesini ve bakım planlarının küçük grup çözümlenmesinde farklı bir öğretim elemanı ile çalışabilmesini sağlamak amacıyla 2. vaka çalışmasında öğrenciler gruplarda sabit kalırken öğretim elemanlarına rotasyon planı oluşturulmuştur. Uygulama öncesi öğretim elemanları ile toplantı yapılarak, uygulamanın olabildiğince standart yürütülmesi için uygulamanın yürütme esasları hazırlanarak paylaşılmıştır. Oluşturulan örnek veri toplama formu ve bakım planı, öğretim elemanları tarafından vaka çözümlenmesinde kullanılmıştır.

Uygulama Dönemi

Uzaktan eğitim sürecinde CHHDKUE toplamda üç hafta sürecek şekilde yürütülmüştür. CHHDKUE için öğrencilere power point ile vaka sunulmuş, ardından bir hafta içerisinde vaka sunumuna yönelik kapsamlı bir bakım planı oluşturularak, elektronik sınıf ortamında ödevler sekmesine yüklemeleri istenmiştir. Ödevler, her rotasyonda grubunun sorumlu öğretim elemanı tarafından 'Uzaktan Eğitimle Yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Dersi Bakım Planı Değerlendirme Formu' aracılığıyla değerlendirmiştir. Ardından ders günü elektronik sınıf ortamında oluşturulan kanallarda rotasyon planında yer alan sorumlu öğretim elemanının rehberliğinde örnek bakım planı üzerinden vaka çözümlemesi topla / analiz et / özetle çözümleme yöntemiyle yapılmıştır. Çözümlemenin hemen ardından öğrencilerin Vakaya Dayalı Öğrenme Yöntemine İlişkin Öğrenci Memnuniyeti Değerlendirme Formu'nu elektronik ortamda doldurmaları istenmiştir. Aynı yöntem ikinci hafta da uygulanmıştır. Vakalar sırasıyla; total tiroidektomi sonrası hemşirelik bakımı ve kolorektal kanser cerrahisi sonrası hemşirelik bakımından oluşmuştur. Üçüncü hafta öğrencilere ameliyathane ortamını tanıtıcı video izletilerek, tüm uzaktan klinik uygulama eğitimini Uzaktan Eğitim Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Sürecini Değerlendirme Formu'nu doldurarak değerlendirmeleri istenmiştir. Pandemi koşullarının daha iyi kontrol altına alınabileceği öngörülerek, yaz döneminde, klinik uygulama telafisi planlanmış ve yapılmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Bakım Planı Puanları

Bakım Planı	n (%)	Ort±SS	Min-Max	*p-values
1.Bakım Planı	176	78,98±24,20	0-100	0,327
2.Bakım Planı	176	79,93±23,69	0-100	t=0,98

Ort: Ortalama; SS: Standart Sapma; *Paired Sample Test

2.4.Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinde IBM SPSS Statistics for Windows, version 22.0 (IBM Corp. 2013) programı kullanılmıştır. Verilerin tanımlayıcı istatistikleri için sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum-maksimum değerleri kullanılmıştır. Veriler normal dağılıma uygunlukları açısından Kolmogorov-Smirnov normallik testi ile değerlendirilmiştir. Normal dağılıma uygunluklarına göre bağımlı gruplarda tekrarlı ölçümlerden elde edilen veriler Paired Sample Test ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılığın göstergesi olarak $p < 0,05$ değeri kabul edilmiştir.

2.5. Çalışmanın Sınırlığı

Bu çalışma retrospektif tipte bir araştırma olup öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine ilişkin bilgileri bulunmamaktadır, bulgular sistemde yer alan değerlendirme formlarını tam olarak dolduran öğrencilerin verilerine dayanmaktadır bunun için yapılan değerlendirmelerde öğrenci sayıları değişkenlik göstermiştir.

3. Bulgular

Bu çalışmada, uzaktan eğitimle yürütülen CHHDKUE 176 öğrenci bakım planlarını teslim etmiştir. Öğrencilerin bakım planlarından aldıkları puanlar incelendiğinde 1. bakım planlarından aldıkları toplam puan ortalaması ile (78,98±24,20) ile 2. bakım planlarından aldıkları toplam puan ortalaması (79,93±23,69) arasında istatistiksel açıdan bir fark olmadığı bulunmuştur ($p > 0,05$) (Tablo 1).

Tablo 2. Vakaya Dayalı Öğrenme Yöntemine İlişkin Öğrencilerin Memnuniyet Durumu

Sorular	Min-Max	1.Bakım Planı (n=130) Ort±SS	2.Bakım Planı (n=86) Ort±SS	p*
1. Vakaya dayalı öğrenme yönteminin öğreticiliği	0-10	7,94 ± 1,80	8,42 ± 1,65	0,12
2. Vakaya dayalı öğrenme yönteminin öğreticiliği	0-10	8,15 ± 1,59	8,37 ± 1,78	0,30
Vaka çözümlemesinden memnuniyet düzeyi	0-10	7,78 ± 2,33	8,37 ± 1,72	0,06
Vakaya dayalı öğrenme yönteminden genel memnuniyet	0-10	7,90 ± 1,85	8,47 ± 1,58	0,06

Ort: Ortalama; SS: Standart Sapma; *Paired Sample Test

Öğrencilerin vakaya dayalı öğrenme yöntemine ilişkin memnuniyet durumu Tablo 2'de sunulmuştur. Yapılan vaka çözümlenmesi sonrasında 1. vaka çözümlenmesine 130, 2. vaka çözümlenmesine 86 öğrenci geri bildirimde bulunmuştur. Buna göre öğrencilerin; hemşirelik

bakımı uygulamasının öğreticiliği, bakım planı hazırlanmasının yararlılığı, vaka çözümlenmesinden memnuniyet düzeyi ve genel memnuniyet puan ortalamalarının 1. vaka için 7, 2. vaka için 8 puanın üzerinde olduğu ve iki vaka arasında istatistiksel olarak bir fark olmadığı saptanmıştır (p>0.05).

Tablo 3. Öğrencilerin Uzaktan Eğitimle Yürütülen Klinik Uygulama Eğitimi Sürecine İlişkin Görüşleri (n=98)

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
1	Uzaktan klinik uygulama, hemşirelik sürecini kullanma konusunda bilgi ve becerilerimi geliştirdi.	-	3 (%3,1)	7(%7,1)	57(%58,2)	31(%31,6)
2	Uzaktan klinik uygulama, hastayı bütüncül ele almayı öğrenmeye katkı sağladı.	1(%1)	3(%3,1)	6(%6,1)	50(%51)	38(%38,8)
3	Uzaktan klinik uygulama, hemşirelik sürecini uygulama konusunda öz güvenimi artırdı.	2(%2)	7(%7,1)	17(%17,3)	49(%50)	23(%23,5)
4	Uzaktan klinik uygulama bireysel olarak teorik konulardaki eksikliklerimi fark etmemi sağladı.	2(%2)	1(%1)	6(%6,1)	46(%46,9)	43(%43,9)
5	Uzaktan klinik uygulamada eğitim amaçlı videoların kullanımı teori ile uygulamayı birleştirmeye katkı sağladı.	2(%2)	-	11(%11,2)	49(%50)	36(%36,7)
6	Uzaktan klinik uygulamada eğitim amaçlı videoların kullanımı klinik uygulama ortamı hakkında bilgi sahibi olmamı sağladı.	2(%2)	2(%2)	5(%5,1)	57(%58,2)	32(%32,7)
7	Uzaktan klinik uygulamada ödevleri hazırlamak ve tartışmak mesleki gelişimime olumlu katkı sağladı.	3(%3,1)	3(%3,1)	4(%4,1)	53(%54,1)	35(%35,7)
8	Uzaktan klinik uygulama, klinik/saha uygulamasından önce deneyim kazanmamı sağladı.	2(%2)	2(%2)	15(%15,3)	52(%53,1)	27(%27,6)
9	Uzaktan klinik uygulamasından memnun kaldım.	1(%1)	1(%1)	7(%7,1)	48(%49)	41(%41,8)

Öğrencilerin uzaktan eğitim CHHDKUE sürecine ilişkin görüşleri Tablo 3'te sunulmuştur. Buna göre; "Uzaktan Eğitimle Yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Dersi Süreci Değerlendirme Formu" dolduran 98 öğrencinin büyük çoğunluğu uzaktan eğitimle yürütülen CHHDKUE'nin hemşirelik sürecini kullanma konusunda bilgi ve becerilerini geliştirdiği (%89,8) ve hastayı bütüncül ele almayı öğrenmelerine katkı sağladığını (%89,8) belirtmişlerdir. Öğrencilerin %73,5'i uzaktan klinik uygulamanın hemşirelik sürecini uygulama konusunda öz güvenini artırdığını belirtirken %17,3'ü bu konuda kararsız kaldığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu uzaktan klinik uygulamanın bireysel olarak teorik

konulardaki eksikliklerini fark etmelerini sağladığını (%90,8) ve ödevlerini hazırlamanın ve tartışmanın mesleki gelişimlerine olumlu katkı sağladığını (%89,8) belirtmiştir. Öğrencilerin yine büyük çoğunluğunun uzaktan klinik uygulamasında, eğitim amaçlı videoları kullanmanın teori ile uygulamayı birleştirmelerine katkı sağladığını (%86,7) ve klinik uygulama ortamı hakkında bilgi sahibi olmalarını sağladığını (%90,9) ifade etmiştir. Öğrencilerin %80,7'si klinik/saha uygulamasından önce deneyim kazanmasını sağladığını belirtirken %15,3'ü bu konuda kararsız kaldığını belirtmişlerdir. Tablo 3'e göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%90,8) uzaktan klinik uygulamasından memnun kaldığı belirlenmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Uzaktan Klinik Eğitim Uygulaması ile ilgili görüşleri (n=15)

Öğrenci Görüşleri	n*	%
Olumlu Görüşleri		
Daha iyi öğrenmemi sağladı	6	42,9
Güzeldi	6	42,9
Mesleki gelişimime katkı sağladı	5	35,7
Verimliydii/Faydalıydı	2	14,3
Araştırma yapmamı sağladı	2	14,3
Bilgilerimi pekiştirmemi sağladı	2	14,3
Klinik uygulama öngörüsü kazanmamı sağladı	2	14,3
Kendimi değerlendirmemi sağladı	1	7,1
Memnun kaldım	1	7,1
Verilen eğitim yeterliydi	1	7,1
Olumsuz Görüşleri		
Uzaktan eğitimin yetersiz olduğunu düşünüyorum.	2	14,3

n* çoklu yanıt

Uzaktan Eğitimle Yürütülen Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Dersi Süreci Değerlendirme Formu'nu dolduran 98 öğrenciden 15'i açık görüşlerini bildirmiştir. Öğrencilerin görüşleri; olumlu ve olumsuz görüşler olarak Tablo 4'te sunulmuştur. Buna göre öğrencilerin görüşlerinin çoğunlukla olumlu olduğu belirlenmiştir. Görüş bildiren öğrencinin %42,9'si uzaktan klinik eğitim uygulamasının güzel olduğunu ve daha iyi öğrenmelerini sağladığını, %35,7'si mesleki gelişimlerine katkı sağladığını

belirtmiştir. Bununla birlikte olumsuz görüş bildiren öğrenciler de olmuştur. Uzaktan klinik uygulama eğitimine yönelik olumsuz görüş bildiren öğrencilerin %14,3'ünün uzaktan eğitimin yetersiz olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

4. Tartışma

Vakaya dayalı öğrenme yöntemi, öğrencileri gerçek bir klinik durumu yansıtan çok yönlü problemlere maruz bırakan bir yöntemdir. Bu

yönüyle, öğrencilerin problemleri tanımaları, bütünleştirmeleri ve buna göre çözmeleri için fırsatlar sunmaktadır (Yoo & Park, 2015). Bununla birlikte vakaya dayalı öğrenme yöntemi öğrencilerin klinik sorunları çözmek için teorik bilgileri ve çözülecek klinik durumu birbiriyle ilişkilendirmesini sağlamaktadır (Chan et al., 2016). Bu çalışmada, COVID 19 sürecinde, uzaktan eğitimle yürütülen CHHDKUE kapsamında vakaya dayalı öğrenme yöntemi olarak bakım planı oluşturulmasının sonuçları ve öğrencilerin görüşleri incelendi.

Öğrencilerin iki bakım planı uygulamasında aldıkları toplam puanın ($78,98 \pm 24,20$; $79,93 \pm 23,69$) ve öğrenci memnuniyetinin ($7,90 \pm 1,85$; $8,47 \pm 1,58$) oldukça yüksek olduğu belirlendi. Uzaktan eğitimle vakaya dayalı öğrenme uygulamasının tekrarlanması öğrencilerin bakım planı oluşturma başarısı ve memnuniyetini artırdığı ancak iki uygulama arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptandı. Literatürde klinik uygulama eğitiminin uzaktan eğitim yöntemiyle yürütüldüğü ve bakım planı oluşturma süreci ile ilgili çalışmaya rastlanmamakla birlikte geleneksel öğretim yöntemine ek olarak verilen web tabanlı hemşirelik süreci öğretiminin, öğrencilerin bakım planlama becerileri ve memnuniyeti üzerine etkisini değerlendiren sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Basit ve Korkmaz'ın (2021) web tabanlı hemşirelik süreci öğretiminin hemşirelik son sınıf öğrencilerinin bakım planı hazırlama becerisine etkisini incelediği çalışmada, web tabanlı hemşirelik sürecinin kullanıldığı müdahale grubunun hemşirelik süreci yaklaşımıyla hazırladıkları bakım planlarında, toplam puanlarının ve memnuniyet düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. (Basit & Korkmaz, 2021). Genevieve Rouleau ve ark (2019) sürekli eğitim bağlamında E-öğrenmenin hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bakımı üzerindeki etkilerini inceledikleri çalışmada 22 sistematik derlemeyi incelemişlerdir. Yaptıkları incelemede, vaka çalışmalarında memnuniyetin değerlendirildiği sadece iki çalışmaya ulaşılmış

olduklarını ve bu çalışmalarda memnuniyet düzeyinin pozitif yönde olduğunu bildirilmişlerdir (Geneviève et al., 2019). Bu çalışmada uzaktan eğitim yöntemiyle verilen iki bakım planı arasında öğrencilerin başarısı ve memnuniyeti incelenmiş olup sonuçlar web tabanlı bakım planı uygulamasının, öğrenci başarısının ve memnuniyetinin yüksek olduğunu bildirilen literatür bulgularıyla benzerlik gösterdiği değerlendirilmiştir.

Çalışmamızda öğrencilerin vakaya dayalı öğrenme yönteminden memnuniyetlerinin yüksek olmasının nedenlerinden birinin küçük gruplarda yapılan vaka tartışma oturumlarının olduğu düşünülmektedir. Benson ve ark. (2001) küçük grupların, sürecin daha yakından ölçülmesine ve değerlendirmesine izin vermesi yönüyle tercih edildiğini belirtmiştir. (Benson, Noesgaard, & Drummond-Young, 2001). Susanne'nin (2014) çalışmasında küçük gruplarla vaka çalışması yapılmasının, öğrencileri vaka ile ilgili tartışmalara katılmaya aktif olarak teşvik etmesi yönüyle öğrencilerin memnuniyet düzeylerini artırdığını bildirmiştir. (Forsgren, Christensen, & Hedemalm, 2014). Bu süreç öğrencilerin eksikliklerinin farkında olmalarına ve kendi öğrenme ihtiyaçlarını bu doğrultuda düzenleyebilmelerini de sağlamaktadır (Forsgren et al., 2014; Haigh, 2007). Bu çalışmada görüş bildiren öğrencilerin çoğu uygulamanın güzel olduğunu, daha iyi öğrenmelerini sağladığını ve mesleki gelişimlerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitim süreci iyi bir şekilde planlandığında, kalabalık sınıflarda dahi küçük gruplar halinde çalışmalarına olanak sağlayarak, eğitim ve öğrenme sürecine olumlu katkılar sunabilmektedir.

Son yıllarda artan sayıda araştırmacı, vakaya dayalı öğrenme yöntemi uygulamasının öğrencilerin eleştirel düşünme sürecini de geliştirerek öğrenme üzerine yarar sağladığını bildirmiştir (Cong, Yang, Xu, & Management, 2013; Hong & Studies, 2017; Li, Ye, & Chen, 2019). Moon'un (2015) çalışmasında da vakaya dayalı

öğrenmenin öğrencilerin iletişim becerileri ve öğrenme motivasyonları üzerinde de olumlu etkiye sahip olduğu bildirilmiştir (Yoo & Park, 2015). Bu çalışmada da öğrencilerin büyük çoğunluğu vakaya dayalı öğrenme sürecinin oldukça yararlı olduğunu belirtmişlerdir (Bkz. Tablo 3). Bu sonuçlar doğrultusunda, uzaktan eğitimle gerçekleştirilen vakaya dayalı öğrenme yönteminin öğrencilerin teori ve pratiği birleştirmede iyi bir fırsat yaratması yönüyle öğrenciler tarafından yararlı olarak değerlendirildiği düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin memnuniyeti, klinik öğrenme deneyimleriyle ilişkilidir (Admi, Moshe-Eilon, Sharon, & Mann, 2018; Crombie, Brindley, Harris, Marks-Maran, & Thompson, 2013; Hamshire, Willgoss, & Wibberley, 2012). Literatürde yapılan çalışmalarda klinik uygulama sürecinden memnuniyetin; klinik uygulama döneminin uzunluğu, klinik ortamın öğreticiliği, sahada birebir öğrenme ortamı sağlanması ile ilişkili olduğu bildirilmiştir (Abouelfetoh, and, & 2015, 2015; D'Souza, Karkada, & Parahoo, 2015; Dimitriadou, Papastavrou, Efsthathiou, & Theodorou, 2014). Bu çalışmada öğrenciler, uygulamadan yüksek düzeyde memnuniyetlerini bildirmiş olup, memnuniyetlerini belirten çoğunlukla 'daha iyi öğrenmemi sağladı', 'güzeldi', 'mesleki gelişimime katkı sağladı' gibi olumlu ifadelerle yer vermişlerdir (Bkz. Tablo 4). COVID-19 pandemisi sürecinde klinik uygulama eğitimlerinin hastane ortamlarda gerçekleştirilememesi, alternatif yöntemlere ihtiyaç duyulması, öğrencilerin öğrenme süreçlerini ve memnuniyetlerini doğrudan etkilemiştir. Literatürde uzaktan eğitim yönteminin hemşirelik öğrencileri üzerinde memnuniyetsizliğe neden olduğunu belirten çalışmalar da yer almaktadır. Bu kaynaklarda memnuniyetsizlik nedenleri; teknik zorluklar (Chippis, Brysiewicz, & Mars, 2012; Knapp & Byers, 2008), internet okuryazarlığı eksikliği, daha yavaş bilgi alışverişi (Knapp & Byers, 2008) ve yüz yüze eğitim tercihi (Phillips, Piza, & Ingham J, 2012) olarak bildirilmiştir. Bu çalışmada öğrenciler

tarafından bildirilen uzaktan eğitimin yetersiz olduğunu düşünüyorum ifadesinin, klinik ortamdan uzak kalmaktan ve literatürde bildirilen benzer nedenlerden kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir.

5. Sonuç ve Öneriler

COVID 19 sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen CHHDKUE vakaya dayalı öğrenme yöntemi kullanılmasına ilişkin deneyimlerin paylaşılması amacıyla yapılan bu çalışmada, öğrencilerin uygulamadan aldıkları başarı notlarının ve memnuniyetlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitimle vakaya dayalı öğrenme yöntemine ilişkin çoğunlukla olumlu geri bildirimde buldukları saptanmıştır.

Bu araştırmanın sonuçları doğrultusunda uzaktan eğitim sürecinde CHHDKUE vakaya dayalı öğrenme yönteminin kullanılmasını, yüz yüze eğitimde ise eğitimin destekçisi olarak kullanılmasını, uygulamanın gerçekleştirilebilmesi için uzmanların onayından geçmiş vakaların sayısının artırılarak eğitimde çeşitliliğin ve memnuniyetin artırılması önerilmektedir. İyi uygulama örneklerini paylaşan, daha fazla çalışma yapılması önerilmektedir.

6. Kaynaklar

- Abouelfetoh, A., and, S. A. M.-J. of S. R., & 2015, undefined. (2015). Nursing students' satisfaction with their clinical placement. *Journaljsrr.Com*, 4(1), 490-500. <https://doi.org/10.9734/JSRR/2015/12046>
- Admi, H., Moshe-Eilon, Y., Sharon, D., & Mann, M. (2018). Nursing students' stress and satisfaction in clinical practice along different stages: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 68, 86-92. <https://doi.org/10.1016/J.NEDT.2018.05.027>
- Bahar, A. (2015). Temel Hemşirelik Becerisi Eğitiminde Bir Yenilik: Web Tabanlı. *Dolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(4), 304-311.

- Basit, G., & Korkmaz, F. (2021). The Effect of Web-Based Nursing Process Teaching on Senior Nursing Students' Care Planning Skills. *International Journal of Nursing Knowledge*, 32(1), 4-19. <https://doi.org/10.1111/2047-3095.12283/FORMAT/PDF>
- Benson, G., Noesgaard, C., & Drummond-Young, M. (2001). Facilitating small group learning. *Transforming Nursing Education through Problem-Based Learning*, 75-102.
- Chan, A., Sit, J., Wong, E., Lee, D., & Fung, O. (2016). Case-based web learning versus face-to-face learning: a mixed-method study on University nursing students. *Journal of Nursing Research*, 24(1), 31-40. <https://doi.org/doi:10.1097/jnr.00000000000000104>
- Chipp, J., Brysiewicz, P., & Mars, M. (2012). A systematic review of the effectiveness of videoconference-based tele-education for medical and nursing education. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 9(2), 78-87. <https://doi.org/10.1111/j.1741-6787.2012.00241.x27636622>
- Cong, X., Yang, Y., Xu, S., & Management, S. L. (2013). The teaching situation design and implementation effect of adult surgical nursing based on working process. *Chinese Nursing Management*, 13(5), 50-52. [misc27636623](https://doi.org/10.1111/j.1741-6787.2012.00241.x27636622)
- Cook, D. A. (2007). Web-based learning: pros, cons and controversies. *Clinical Medicine*, 7(1), 37. <https://doi.org/10.7861/CLINMEDICINE.7-1-37>
- Crombie, A., Brindley, J., Harris, D., Marks-Maran, D., & Thompson, T. M. (2013). Factors that enhance rates of completion: What makes students stay? *Nurse Education Today*, 33(11), 1282-1287. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nedt.2013.03.020>
- Çelik, S.Ş., Karadağ, A. (2019). Hemşirelik bakım planları: Tanılar, girişimler ve sonuçlar. *İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık*.
- D'Souza, M., Karkada, S., & Parahoo, K. (2015). Perception of and satisfaction with the clinical learning environment among nursing students. *Nurse Education Today*, 35(6), 833-840. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nedt.2015.02.005>
- Dewart, G., Corcoran, L., Thirsk, L., & Petrovic, K. (2020). Nursing education in a pandemic: Academic challenges in response to COVID-19. *Nurse Education Today*, 92, 104471. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104471>
- Dijken, P. C. V., Thévoz, S., Jucker-Kupper, P., Feihl, F., Bonvin, R., & Waeber, B. (2008). Evaluation of an online, case-based interactive approach to teaching pathophysiology. *Taylor & Francis*, 30(5), 131-136. <https://doi.org/10.1080/01421590801932210>
- Dimitriadou, M., Papastavrou, M., Efstathiou, G., & Theodorou, M. (2014). Baccalaureate nursing students' perceptions of learning and supervision in the clinical environment. *Nursing & Health Sciences*, 17(2), 236-242. <https://doi.org/10.1111/nhs.12174>
- Dwyer, T., & Searle, K. (2009). Web-enhanced and on-line learning: a comparison of first year undergraduate nursing students' learning. *Stud. Learn. Eval. Innov. Dev*, 6(2), 16-28.
- Forsgren, S., Christensen, T., & Hedemalm, A. (2014). Evaluation of the case method in nursing education. *Nurse Education in Practice*, 14(2), 164-169. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2013.08.003>
- Geneviève, Gagnon, M.-P., Côté, J., Payne-Gagnon, J., Hudson, E., Dubois, C.-A., & Bouix-Picasso, J. (2019). Effects of E-Learning in a Continuing Education Context on Nursing Care: Systematic Review of Systematic Qualitative, Quantitative, and Mixed-Studies Reviews. *Journal of Medical Internet Research*, 21(10), e15118. <https://doi.org/10.2196/15118>
- Haigh, J. (2007). Expansive learning in the university setting: The case for simulated clinical experience. *Nurse Education in Practice*, 7(2), 95-102. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nepr.2006.04.013>
- C., Willgoss, T. G., & Wibberley, C. (2012). 'The placement was probably the tipping point' - The narratives of recently discontinued students. *Nurse Education in Practice*, 12(4), 182-186. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2011.11.004>
- Hong, S., & Studies, P. Y. (2017). Comparison of the effectiveness of two styles of case-based learning implemented in lectures for developing nursing

- students' critical thinking ability: A. *International Journal of Nursing Studies*, 68, 16–24. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2016.12.008>
- Horiuchi, S., Yaju, Y., Koyo, M., Sakyō, Y., & Nakayama, K. (2009). Evaluation of a web-based graduate continuing nursing education program in Japan: A randomized controlled trial. *Nurse Education Today*, 29(2), 140–149. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nedt.2008.08.08.09>
- Isman, A., & Dabaj, F. (2005). Diffusion of distance education in North Cyprus. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 6(4), 59–65.
- Jowsey, T., Foster, G., Cooper-loelu, P., & Jacobs, S. (2020). Blended learning via distance in pre-registration nursing education: A scoping review. *Nurse Education in Practice*, 44, 102775. <https://doi.org/10.1016/J.NEPR.2020.102775>
- Kala, S., Isaramalai, S., & Pohthong, A. (2010). Electronic learning and constructivism: A model for nursing education. *Nurse Education Today*, 30(1), 61–66. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nedt.2009.006.002>
- Kelly, P., & Stevens, C. (2009). Narrowing the distance: using e-learner support to enhance the student experience. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, 12(2).
- Knapp, S., & Byers, J. (2008). Use of the Internet in staff development and its application in helping critical care nurses to lower family stress. *Journal for Nurses in Professional Development*, 24(1), E1–E8. <https://doi.org/doi:10.1097/01.NND.0000300860.37126.37>
- Li, S., Ye, X., & Chen, W. (2019). Practice and effectiveness of “nursing case-based learning” course on nursing student's critical thinking ability: A comparative study. *Nurse Education in Practice*, 36, 91–96. <https://doi.org/10.1016/J.NEPR.2019.03.007>
- McKimm, J., Jollie, C., BMJ, P. C., & 2003, U. (2003). ABC of learning and teaching: Web based. *BMJ*, 326, 870–873. <https://doi.org/10.1136/bmj.326.7394.870>
- Morin, K. H. (2020). Nursing education after COVID-19: Same or different? *Journal of Clinical Nursing*, 29(17–18), 3117–3119. <https://doi.org/10.1111/jocn.15322>
- Öztürk, D., & Dinç, L. (2014). Effect of web-based education on nursing students' urinary catheterization knowledge and skills. *Nurse Education Today*, 34(5), 802–808. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nedt.2013.08.007>
- Phillips, J., Piza, M., & Ingham J. (2012). Continuing professional development programmes for rural nurses involved in palliative care delivery: an integrative review. *Nurse Education Today*, 32(4), 385–392. Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0260691711001055>
- Şahan, H. H. (2015). İnternet tabanlı öğrenme. Demirel, Ö. (Ed.), *İn Eğitimde yeni yönelimler* (pp. 238–250). Ankara: Pegem Akademi.
- Tomietto, M., Comparcini, D., Simonetti, V., & Cicolini, G. (2020). Nursing Education: challenges and perspectives in a COVID-19 age. *Professioni Infermieristiche*, 73(3). <https://doi.org/10.7429/pi.2020.733131>
- Veredas, F. J., Ruiz-Bandera, E., Villa-Estrada, F., Rufino-González, J. F., & Morente, L. (2014). A web-based e-learning application for wound diagnosis and treatment. *Computer Methods and Programs in Biomedicine*, 116(3), 236–248. <https://doi.org/10.1016/j.cmpb.2014.06.005>
- YÖK. (2020). Retrieved from Yükseköğretim Kurulu. Basın Açıklaması (18 Mart 2020). website: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/universitelerde-uygulanacak-uzaktan-egitime-iliskin-aciklama.aspx>
- Yoo, M.-S., & Park, H.-R. (2015). Effects of case-based learning on communication skills, problem-solving ability, and learning motivation in nursing students. *Nursing & Health Sciences*, 17(2), 166–172. <https://doi.org/10.1111/NHS.12151>